

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОТИЕРОЗІЙНІ ЗАХОДИ У ЗЕМЛЕРОБСТВІ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Агрономія

Спеціальність Н1 Агрономія

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №2
від “23” вересня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Протиерозійні заходи у землеробстві Західної України
Викладач	Турак О.Ю.
Контактний телефон	(0342)59-61-72
Е-mail викладача	oleg.turak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Курс / семестр	3/5
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua /
Консультації	Очно або дистанційно – через е-мейл та месенджер – щоденно у робочі години

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Протиерозійні заходи у землеробстві Західної України» є вибірковою дисципліною для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Дисципліна присвячена вивченню ерозійних процесів, що характерні для ґрунтів Західної України, та методів їх попередження і мінімізації в умовах інтенсивного землеробства. Основна увага приділяється сучасним протиерозійним заходам, зокрема агротехнічним, лісомеліоративним, гідротехнічним і організаційно-господарським методам захисту ґрунтів.

У межах курсу студенти отримують знання про причини та наслідки водної та вітрової ерозії, принципи стійкого землекористування, ефективні технології обробітку ґрунту, сівозміни та меліоративні заходи, що сприяють збереженню родючості земель. Окрема увага приділяється екологічним аспектам та адаптивним системам землеробства в умовах змін клімату.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх спеціалістів глибокого розуміння явища ерозії ґрунтів, формування знань, навиків і підходів до впровадження протиерозійних заходів у землеробстві із врахуванням зональних особливостей.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної

діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання в практичній ситуації.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництва, землеробства, селекції та насінництва, агрохімії, плідівництва, овочівництва, ґрунтознавство, кормовиробництва, механізація в рослинництві, захист рослин).

СК5. Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані в галузях сільськогосподарського виробництва.

СК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати навчання

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН4. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.

ПРН6. Демонструвати знання і розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.

ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.

ПРН11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

ПРН18. Працювати самостійно, досягати ефективних результатів у стислий термін, а також проектувати та організовувати технологічні процеси вирощування сільськогосподарських культур.

5. Організація навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс/рік навчання	Норматив на/вибіркова
5	Н1 Агрономія	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб
Вступ до курсу. Актуальність проблеми ерозії ґрунтів.	2		5
Класифікація ерозійних процесів. Основні фактори та умови розвитку ерозійних процесів	2		5
Основні заходи щодо захисту ґрунтів від вітрової ерозії. Заходи захисту від водної ерозії.	2	2	10
Організаційно-господарські та агро меліоративні заходи	2	2	10
Лісомеліоративні та гідротехнічні протиерозійні заходи.	2	2	5
Особливості контурно меліоративної організації території сільськогосподарських підприємств.	2	4	10
Особливості проведення ґрунтозахисних заходів в умовах Івано-Франківської області.	2	4	10
Перспективи розвитку протиерозійних технологій у землеробстві	2		5
ЗАГ.:	16	14	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100 бальною шкалою. 50 балів ЗО отримує під час проведення практичних занять; 50 балів здобувач освіти отримує за складання заліку.
Вимоги до письмових робіт	Підсумкові письмові роботи виконуються у формі контрольної роботи. Контрольні роботи складаються з 5 завдань кожне з завдань оцінюється максимально 10 балами.
Практичні заняття	При оцінюванні практичних заняттях враховується: рівень теоретичної підготовки та виконання завдань для СРС, розуміння мети та завдання роботи, самостійність та акуратність виконання і оформлення роботи, якість отриманих результатів, заповнення таблиць, виконання малюнків тощо, логічність та грамотність зроблених висновків.

Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок, які отримав ЗО. Здобувач освіти допускається до заліку за умови виконання усіх запланованих видів робіт та отримання 25 і більше балів (максимально – 50).
Підсумковий контроль	Форма контролю - екзамен.

7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Політика дисципліни передбачає дотримання правил поведінки ЗО і викладачів, передбачених Кодексом честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Відвідування занять	ЗО зобов'язані відвідувати усі заняття (лекції та практичні), незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення до складання семестрового контролю. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються. У будь-якому випадку. ЗО зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх передбачених видів робіт.
8.Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Булигін С.Ю. Формування екологічно сталих агроландшафтів: підручник. Київ: <i>Урожай</i>, 2005. 300 с. 2. Протиерозійна організація території : навч. посіб. / В.І. Обласов, Н.Г. Балик. Київ : <i>Аграрна освіта</i>, 2009. 215 с. 3. Охорона ґрунтів : підручник / М.К.Шикуча, О.Ф.Гнатенко, Л.Р. Петренко, М.В. Капштик. 2-ге вид., випр. К.: Т-во Знання”, КОО, 2004. 398 с. 4. Наукові та прикладні основи захисту ґрунтів від ерозії в Україні: монографія. Харків. 538 с. 5. Панас Р.М. Раціональне використання та охорона земель : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2008. 352 с. 6. Куценко М. В. Методичні засади ерозійно-безпечного функціонування сучасних агроландшафтів України : наук.-метод. посіб. Х.: Міськдрук, 2012. 8. Протиерозійна організація території: Навчальний посібник / Обласов В. І., Балик Н. Г. К., Аграрна освіта 2009. 215 с. Світличний О. О., Чорний С. Г. Основи ерозієзнавства. Підручник. Суми: ВТД “Університетська книга”, 2007. 266 с. (https://geoknigi.com/book_view.php?id=1471) 9. Волощук М. Д., Петренко Н. І., Яценко С. В. Ерозія ґрунтів України: еволюція теорії та практики : монографія / За заг. ред. В. А. Вергунова та передмовою Я. М. Гадзала. К.: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 325 с. 10. Організація сільськогосподарського використання земель на ландшафтної-екологічній основі / За заг. ред. проф. П.Г. Казьміра. Львів : Львів. нац. агроуніверситет, 2009. 254 с. 11. Волощук М. Д. Система заходів по відновленню родючості еродованих земель. Аграрний вісник. 1998. № 3. С. 51–60. 7. Соловей Г.М. Історіографічний аналіз дослідження та впровадження протиерозійних заходів у західному регіоні УРСР (1948–1990 рр.) chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://inb 	